

“พลังงานไทย เพื่อคนไทย หรือเพื่อใคร?”

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

www.tdri.or.th

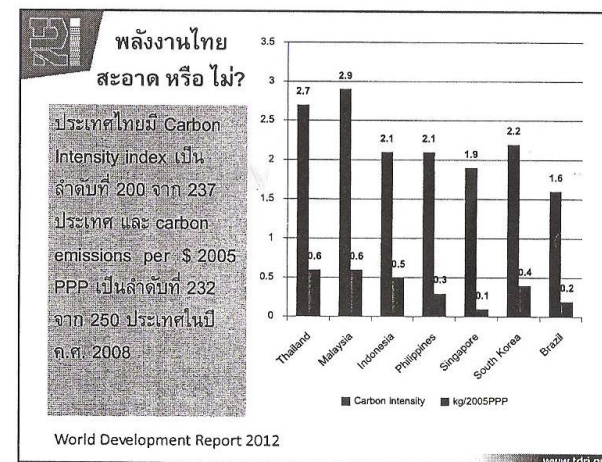
พลังงานเพื่อคนไทยหมายถึง...

1. พลังงานที่สะอาด
2. พลังงานที่มีความมั่นคง (มีความหลากหลาย และ ฟังพากการนำเข้าน้อย)
3. พลังงานที่มีราคาที่เป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการ

www.tdri.or.th

ภาค 1: ประชาชนได้ประโยชน์หรือไม่ ?

www.tdri.or.th

ตัวอย่างปัญหา

- ประเทศไทยไม่มีมาตรฐาน NGV (กระทรวงพลังงาน) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2552 และไม่มีมาตรฐานไอเสียรถยนต์ที่ใช้ เชื้อเพลิง NGV (สมอ) และ LPG จนกระทั่งปี พ.ศ. 2554
- ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของ ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ พ.ศ. 2552 กำหนดให้ NGV (CNG) Carbon Dioxide ได้ร้อยละ 18 ของปริมาตร ในขณะที่มาตรฐานในต่างประเทศ คือเพียงร้อยละ 3 โดยอ้างว่า ก๊าซมาจากหลายแหล่งทำให้ความร้อนไม่เสถียรต้องเติมคาร์บอนไดออกไซด์ (ที่ต้องซื้อจาก ปตท.)

www.tfdn.or.th

พลังงานของไทยมีความมั่นคงหรือไม่ ?

องค์ประกอบของเชื้อเพลิงที่ผลิตไฟฟ้า

Source	Percentage
Natural Gas	70.7%
Coal	20%
Hydro	4.8%
Oil	0.5%
Renewable	4%

Source: World Development Report 2012

www.tfdn.or.th

ตัวอย่างของนโยบายที่ส่งเสริมให้มีอุปสงค์ของการใช้ก๊าซธรรมชาติขยายตัวมากเกินไป

- การขาดแผนในการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานลม พลังงานแสงแดด และ พลังงานชีวมวล (แผน PDP 2012 มีเป้าหมายในการใช้พลังงานหมุนเวียนร้อยละ 13.43 ของกำลังการผลิตไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2573)
- การเปิดรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ (IPP) จำนวน 5,400 Mw โดย กกพ. เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ตามแผน PDP 2553-2573 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) กำหนดให้ผู้เข้าประมูลต้องใช้ก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) มาเป็นเชื้อเพลิงสำหรับการผลิตกระแสไฟฟ้าเท่านั้น โดยผู้เข้าประมูลจะต้องเจรจากับ ปตท. ในการซื้อก๊าซ

www.tfdn.or.th

อัตราค่าบริการเป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการหรือไม่ ?

- ธุรกิจพลังงานไทยผูกขาดโดยสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นน้ำจนกระทั่งปลายน้ำ ทำให้ตลาดไม่มีการแข่งขัน การกำหนดราคาขึ้นอยู่กับหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแล คือ กระทรวงพลังงาน และ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) โดยใช้หลักของ "cost plus" ทำให้ผู้ประกอบการไม่ต้องขวนขวายในการประหยัดต้นทุนเพราะ "ผ่านต่อ" ต้นทุนให้แก่ผู้บริโภคได้ทั้งหมด
- นอกจากนี้แล้ว ที่ผ่านมามีชัดเจนว่าหน่วยงานของรัฐคุ้มครองประชาชนหรือผู้ประกอบการ?

www.tfdn.or.th

การกำหนดราคาที่ไม่เป็นธรรม

- กกพ. กำหนดอัตราค่าผ่านท่อตามเกณฑ์ IRROE ที่ 18% สำหรับท่อเก่า (ซึ่งกำหนดขึ้นในปี พ.ศ. 2539 เมื่ออัตราดอกเบี้ยธนาคาร คือ 13-14%) และ 12.5% สำหรับท่อใหม่ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ปัจจุบัน อัตราดอกเบี้ยธนาคารอยู่ที่ 2-3% เท่านั้น หากแต่ไม่มีการปรับลดค่าผ่านท่อทำให้ ปตท. ได้กำไรเกินควรมาโดยตลอด *
- การกำหนดราคาเนื้อก๊าซ อัตราค่าตอบแทนการจัดการก๊าซธรรมชาติ ค่าบริการส่งก๊าซ ต้นทุนก๊าซ NGV มีรายละเอียดมากมายที่ทำให้สามารถ "หมกเม็ด" ได้ เช่น การอ้างอิงราคาเนื้อก๊าซกับราคาน้ำมันเตา การคิดค่าจัดหาก๊าซให้แก่ผู้ผลิตรายเล็ก (SPPs) ที่ได้คำนวณรวมค่าชดเชย "ความเสี่ยง" ในการจัดหาก๊าซโดยไม่อิงกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริง การคิดต้นทุน
- * มาตรา ๖๔ กำหนดให้ กกพ. ปรับอัตราค่าบริการหากเห็นว่าไม่เหมาะสมเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การลงทุนหรือเทคโนโลยี โดยให้ รมว. อนุมัติตามความเห็นชอบของ กกพ.

www.tdri.or.th

การส่งเสริมการแข่งขัน

- รัฐบาล (นายก ทักษิณ) โอนท่อก๊าซที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้กับ ปตท. แม้ขัดกับ มติ ครม. และ หนังสือชี้ชวน จนกระทั่งมีคำพิพากษาของศาลปกครองในปี พ.ศ. 2550 ให้คืนที่ดินที่ได้จากการเวนคืน และ คืนอำนาจมหาชน
- กกพ. ไม่ออกเกณฑ์ในการเชื่อมต่อ และ ใช้ใช้โครงข่ายท่อก๊าซของ ปตท. จึงไม่สามารถสลายการผูกขาดได้

www.tdri.or.th

ภาค 2: ใครได้ประโยชน์ ?

www.tdri.or.th

คำตอบ: ปตท.
คำถามต่อ: ใครได้ประโยชน์จากการผูกขาดของ ปตท.?
คำตอบ: กรรมการ และ ผู้ถือหุ้น ปตท.

www.tdri.or.th

ใครคือกรรมการ ปตท.?

(คำตอบแทนเฉลี่ยคนละ 3 ล้านบาท/ปี)

วิเชษฐ์ เกษมทองศรี

- ขุดลิฟท์ วรคเคสลิ้งค์
- วัชรภักดิ์ วัชรโททัย
- ชวาคม เดิมพิทยาทิสฺว
- วรเทพ วัชรวภรณ์
- สิ้นศักดิ์ พวงเบญจแก้ว
- มณเฑียร โสธางกูร
- อินสอน บัวเขียว
- บุญสม เกิดศิริบุญวงศ์
- ประเสริฐ บุญพันธ์พันธ์
- จักรพงษ์ ภิรมย์สุระชัย
- ไชรินทร์ ชูโชติถาวร
- เบญจมา หล่อสังจริย
- สุเทพ เหล็กนิกรศิริ

อดีต สส. พรรคไทยรักไทย/ธุรกิจเหมืองแร่

- ชัยการสูงสุต
- กฤษดาพามาตร์
- เลขาธิการนคร.
- ผู้บริหาร AIS/MPay
- ปังค กต.
- อดีตผู้บริหาร กป.
- ที่ปรึกษา Thai Bev/อดีตที่ปรึกษา บ. ลาว-จีนวิดิร เทลคอม
- คณบดี วิศวกรรม ชุตาลงกรณ์
- อดีต CEO ปตท/กรรมการ Shin Corp
- อดีตผู้บริหาร ปตทปอ ก. Ptt Int'l
- CEO ปตท
- อธิบดี กรมศุลกากร
- ผอ. สำนักนโยบายและแผนพลังงาน

www.tdri.or.th

กรรมการ Statoil

Svein Rennemo

- Grace Skaugen
- Lady Barbara Judge
- Bjorn Todal
- Borge Brende
- Morten Svann
- Ull-Heidi Bakkerud
- Einar Arne Iversen

Former CEO of Petroleum Geo-Service ASA, Borealis, Norges Bank, OECD Secretariat

- Corporate Finance SEB Enskilda, venture cap, Shipping Oslo
- Former Commissioner of USSEC
- Chair-UK Atomic Energy, UK Regulatory Agency
- Former MP Special Advisor for international energy and climate, MoFA
- Former Minister of Environment, SG of Red Cross and Head of UN Commission of Sustainable Development
- Employee elected member
- Employee Elected Member
- Employee Elected Member

www.tdri.or.th

ผลประโยชน์ทับซ้อนของกรรมการ ปตท.

นโยบาย

- เลขาฯ สศช.
- ผอ. ส.น.ท.
- นายกฯ เมือง

กำกับดูแล

- ชัยการ
- อดีตผู้บริหาร ปตท.

ให้บริการ

www.tdri.or.th

ปัญหาทับซ้อนของผลประโยชน์และบทบาทหน้าที่

คณะกรรมการนโยบาย
พลังงานแห่งชาติ

กรรมการ ปตท. 3 คน ได้แก่ (1) เลขาธิการ สศช. (2) เลขาธิการ ส.น.ท. และ (3) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการและเลขาธิการ

➔

คณะกรรมการชดเชย
ราคา NGV

กรรมการ ปตท. 3 คน ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการและเลขาธิการ

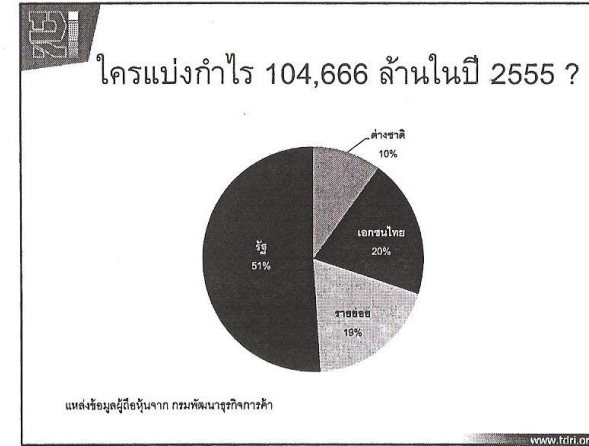
➔

www.tdri.or.th

ผู้ถือหุ้น (กันยายน 2555)

รายชื่อผู้ถือหุ้น	สัดส่วนการถือหุ้น	สัญชาติ	จำนวนหุ้นถือ (หุ้น)	มูลค่าหุ้นทั้งหมด (บาท)
กระทรวงการคลัง	51.1100%	ไทย	1,459,885,575	14,598,655,750.00
กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง โดย บคจ.กบงไทย จำกัด (มหาชน)	7.6300%	ไทย	217,900,000	2,179,000,000.00
กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง โดย บคจ.เชียงใหม่ จำกัด (มหาชน)	7.6300%	ไทย	217,900,000	2,179,000,000.00
บริษัทไทยเอ็นวีดีซี จำกัด	3.6700%	ไทย	104,844,600	1,048,446,000.00
Chase Nominees Limited 42	2.6500%	ประเทศจีน	72,852,101	728,521,010.00
Hsbc (Singapore) Nominees Pte Ltd	2.2400%	สิงคโปร์	63,928,176	639,281,760.00
State Street Bank And Trust Company	1.2000%	สหรัฐอเมริกา	34,240,032	342,400,320.00
Nortrust Nominees Limited NID Sec Lending Thailand	0.9100%	สวีเดน	25,924,443	259,244,430.00
State Street Bank Europe Limited	0.8700%	สวีเดน	24,886,102	248,861,020.00
สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ	0.8400%	ไทย	24,018,200	240,182,000.00
Government Of Singapore Investment Corporation C	0.6200%	สิงคโปร์	17,812,200	178,122,000.00
The Bank Of New York Mellon-Cgs Taxable	0.6500%	สวีเดน	18,153,217	181,532,170.00
The Bank Of New York (Nominees) Limited	0.5200%	สหรัฐอเมริกา	14,890,134	148,901,340.00
รวม	80.3400%		2,294,985,780	22,949,857,800.00

www.tdri.or.th

- ### สรุป
- นโยบายพลังงานของประเทศไทยมุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์ของ ปตท. มากกว่าของประชาชน และ ของประเทศ ทำให้เกิดการผูกขาดธุรกิจพลังงาน รายใหม่ รายย่อยเกิดไม่ได้
  - หน่วยงานกำกับดูแลซึ่งไม่มีความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง ก็ตอบสนอง นโยบายของรัฐบาลมากกว่าการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน
  - ปตท. ใหญ่เกินไปที่ใครจะแตะต้องได้??? (รายได้รวมของ ปตท. และ บริษัทในเครือ เท่ากับร้อยละ 45.6 ของรายได้ของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมด)
  - พลีประชาชนเท่านั้นที่จะสามารถถ่วงดุลการครอบงำทางเศรษฐกิจของเครือข่ายยักษ์ใหญ่ทางพลังงานนี้ได้
- www.tdri.or.th

ขอบคุณค่ะ

www.tdri.or.th